

หนึ่งในบังไพร ที่บึงบอระเพ็ด

เรื่อง/ภาพ : ประสิทธิ์ จันเสีกร

Text/Photograp : Prasit Chansarekorn

สายฝนตกกระหน่ำอย่างไม่ลืมหูลืมตา ท้องฟ้าเริ่มสว่างขึ้นทีละน้อย ในขณะที่ผมกำลังขับรถออกจากกรุงเทพฯ มุ่งหน้าสู่อำเภอเมืองไปทางอยุธยา มีจุดหมายปลายทางที่ บึงบอระเพ็ดแห่งนครสวรรค์ เพียงสองชั่วโมงเศษ ก็ถึงทางแยกขวาไปบึงบอระเพ็ด ก่อนถึงตัวเมืองนครสวรรค์เล็กน้อย แม้ที่นี่จะไม่มีฝน แต่ท้องฟ้าก็ดูขมุก ขมัว เต็มไปด้วยกลุ่มเมฆที่หนาทึบ

"ตอนนี้มีรังนกอีแตนคิ้วขาว ยางไฟหิวตา กระดิดสีอิฐ นกพริกและนกเป็ดผีเล็ก จะไปที่บึงไพรไหนก่อนดีครับ"

คุณพนมผู้ที่อาศัยอยู่ ณ บึงบอระเพ็ดแห่งนี้มาตลอดชีวิต และรู้จักนกนานาชนิด ที่อาศัยอยู่ในบึงบอระเพ็ดเป็นอย่างดี ตอบคำถาม เมื่อผมถามถึงรังนก ที่พอจะถ่ายภาพได้ โดยคุณพนมได้ท่า BLIND หรือบังไพรเอาไว้ตามรังนกต่างๆ ที่พบ สำหรับนักดูนก และนักถ่ายภาพ

ลักษณะของบังไพรทำขึ้นอย่างง่าย มีเสาปักลงไปดินใต้น้ำ ซึ่งมีความลึกไม่มากนัก ปูพื้นด้วยไม้กระดาน และใช้ผ้าสีเขียวคลุมไว้ทุกด้าน มีช่องพอที่จะให้เลนส์ถ่ายภาพ หรือกล้องดูนกลอดออกไปได้ และมีระยะห่างจากรังนกพอสมควร เพื่อมิให้เป็นการรบกวนนกจนเกินไป

. ผมว่าไปรังนกอีแตนก่อนดีกว่า เพราะใกล้เวลาไข่จะฟักเป็นตัวแล้ว ระยะนี้แม่นกจะกกไข่ตลอด ไม่ยอมห่าง จะถ่ายภาพง่าย ไม่ต้องรอให้นกกลับเข้ารัง"

ผมตอบตกลงทันที แล้วขออนุญาตถ่ายภาพ รมกันฝน เก้าอี้พับขนาดเล็กและไม่ลืมหูลืมอาหาร เพราะกว่าจะกลับก็คงเย็นค่ำแล้ว ปีนี้ฝนไม่มากเหมือนปีก่อนๆ น้ำในบึงจึงลดลงมาก ต้องไปขึ้นเรือที่หอดูนก ซึ่งอยู่ห่างออกไปจากบ้านคุณพนมประมาณ 500 เมตร เรือหางยาวพาเรามุ่งหน้าสู่กลางบึง นกอีแตนที่ตกใจเสียงเรือ โผบินออกไปห่างๆ แต่นกอีแตนกลับไม่สนใจออกเดินหากินตามปรกติ พร้อมกับกระดกหางขึ้นๆ ลงๆ ตลอดเวลา นกนางแอ่นบ้าน 3-4 ตัวบินโฉบมาใกล้ๆ แล้วตัดหน้าเรือฉวัดเฉวียนไปมา บางครั้งบินมาใกล้จนสังเกตเห็นรูปร่างลักษณะของมันได้ จนผมนึกอยากถ่ายภาพ ด้วยวิธีการแพนกล้องตาม แต่นั่นเป็นสิ่งที่ยากมาก เพราะนกนางแอ่นบ้านมีขนาดเล็ก และมีทิศทางการบินไม่แน่นอน แถมยังบินเร็วอีกต่างหาก

"โน่นนกนางนวลแกลบครับ มันอพยพหนีหนาวมา และคงแวะพักที่นี่ก่อนจะบินลงไปทางใต้"

คุณพนมชี้ให้ดูฝูงนกนางนวลแกลบ ที่เกาะอยู่บนหลักไม้ ซึ่งปีกเรียงเป็นแนวยาว นับรวมดูได้ประมาณ 10 ตัว คุณพนมดับเครื่องและพายเรือเข้าใกล้อย่างเงียบๆ นกทั้งฝูงดูจะไม่สนใจเรามากนัก ยังคงเกาะที่หลักไม้และใช้ปากไซร้ขนตามปรกติ ผมหยิบเลนส์ CANON 500 มม. ต่อ Converter 1.4X กับกล้อง EOS-1N RS ใช้ฟิล์ม Fuji Provia 100 พาดกล้องกับหัวเรือ ระยะห่างไม่ถึง 10 เมตรเหลือเฟือกับเลนส์ที่ใช้ ภาพนกนางนวลแกลบปรากฏชัดอยู่ในช่องมองภาพ ผมปรับกล้องที่ระบบออโต้ชัตเตอร์ รูรับแสงกว้างสุดแสดงในช่องมองที่ F/6.3 ได้ความเร็วชัตเตอร์ 1/250 วินาที และเลือกใช้ระบบถ่ายภาพคร่อม 3 ภาพเพื่อเหนี่ยวทั้งโอเวอร์และอันเดอร์ ส่วนโฟกัสต้องใช้แบบแมนนวล เพราะรูรับแสงที่แคบกว่า f/5.6 ระบบออโต้โฟกัสจะใช้ไม่ได้ เมื่อภาพคมชัด ผมกดชัตเตอร์ทันที เสียงชัตเตอร์ดังตึกๆ กันหลายครั้งทำให้นักสงสัยและทำท่ากระพือปีกจะบินหนี ผมกดชัตเตอร์รวดเดียวจนฟิล์มหมดม้วน เพื่อจับจังหวะขณะที่นกกำลังจะบินกระพือปีกไปสิ่วม้วนผมจึงบอกคุณพนมให้เดินทางต่อไปที่รังนกอีแตนคิ้วขาว

นกอีลุ้มชันคิ้วขาว (White-browed Crake) เฝ้ารอลูกนกออกจากไข่โดยไม่ยอมห่างจากรัง
Canon EOS-1N RS เลนส์ EF 300 mm F4 , 1/125 วินาที f/4 , ฟิล์ม FUJI PROVIA 100

อากาศเริ่มร้อนอบอ้าว แต่ในบึงไพร่นั้นร้อนยิ่งกว่า เพราะมีผ้าคลุมมิดชิดทุกด้านรวมทั้งด้านบน
เหนือเม็ดโป่งๆ ผุดขึ้นมาเต็มใบหน้า ผมจับเหงื่อจนผ้าขนหนูที่เตรียมมาชุ่มไปหมด หางออกไปไม่
ไกลนักนกอีลุ้มชันนอนนิ่งอยู่ในรัง สีสิ้นของมันดูกลมกลืนกับรังมาก หากมองผ่านๆ จะคิดว่าเป็น
กอหญ้าลอยน้ำเท่านั้น และมันนอนนิ่งอยู่นานกว่าจะขยับหันหน้าสักครั้ง ผมเตรียมอุปกรณ์โดยใช้
Canon EOS-1N RS ติดเลนส์ EF 500 มม. และต่อคอนเวอร์เตอร์ 1.4 X เพิ่มทางยาวโฟกัสเป็น
700 มม. ตั้งบนขาตั้ง Manfrotto 055 ที่กางราบกับพื้นเพื่อความมั่นคง สภาพแสงขณะนั้นดีมาก
วัดแสงได้ 1/250 วินาที ที่ f/6.3

ลูกนกยางไฟห้วเทา (Schrenck's Bittern) รอให้แม่ นกกลับมาป้อนเหยื่อ
Canon EOS-1N RS เลนส์ EF 500 mm F4.5 1/60 วินาที f/4.5
ฟิล์ม FUJI PROVIA 100 แฟลช Metz 64 CT4 ใช้ระบบ TTL ขาตั้ง Manfrotto 055

รังของนกยางไฟห้วเทาอยู่ห่างจากรังนกอีลุ้มชันคิ้วขาวไม่มากนัก ภาพที่มองเห็นผ่านช่องมอง
ของ EOS 1N RS คือรังนกที่ทำขึ้นอย่างง่าย ๆ ในกอผักตบชวา ลูกนกขนปุยสีน้ำตาลแดงสองตัว
ชูคอขึ้นสูง ตาโตเบิ่งกว้างมองมาที่บึงไพร คงเนื่องจากได้ยินเสียงผิดปรกดินนั่นเอง แต่สักพักมันก็
เลิกความสนใจ ตัวที่โตกว่าเดินวนไปมารอบๆ รัง บางครั้งก็เหยียบบนหัวของเจ้าตัวเล็ก และ
บางครั้งก็ไล่จิกกันเอง เมื่อหมดแรงลูกนกก็หลับลงไปทั้งคู่

เวลาผ่านไปนานเกือบครึ่งชั่วโมง นานจนผมอยากจะจับหลับเหมือนกับลูกนก แต่เมื่อมองผ่านเลนส์เทเล 500 มม. อีกครั้งก็พบกับแมนกที่กลับมาอย่างเจียบเจียบ เพราะย่องมาจากทางด้านหลังแทนที่จะเข้ามาทางด้านหน้าตรงๆ ปากของมันอ้ากว้างเพื่อให้ลูกนกกินอาหารที่อยู่ในปากของมัน สภาพแสงในรังน้อยมาก ขนาดใช้รูรับแสงกว้างสุดที่ f/4.5 ยังได้ความเร็วชัตเตอร์เพียง 1/30 วินาทีเท่านั้น ผมจึงเปิดแฟลชที่เตรียมเอาไว้ก่อนแล้วโดยใช้แฟลชหัวซ่อนของ Metz รุ่น 60CT4 ซึ่งเป็นแฟลชรุ่นใหญ่สุดของ Metz กำลังไฟสูงมีค่าไกด์นัมเบอร์ 60 หากใช้รูรับแสง F/4.5 แฟลชจะใช้งานได้ไกลถึง 13 เมตร แต่สเกลที่กระบอกเลนส์ 500 มม. ระยะระยะห่างเพียง 8 เมตรเท่านั้น และผมถ่ายภาพให้อันเดอร์หนึ่งสตอป โดยใช้ความเร็วชัตเตอร์ 1/60 วินาที วิธีนี้จะทำให้การเคลื่อนไหวของนกพราวหรือเบลอ แต่จังหวะที่แสงแฟลชแวบออกไป จะมีส่วนที่คมชัด เพียงชั่วเวลาสั้นๆ ไม่ถึงสองนาทีก็นกก็จากไปอีกครั้งหนึ่ง และเป็นเวลาเดียวกันที่คุณพนมมารับผม ไปยังรังนกกระดี่ดสีอิฐพอดี

นกกระดี่ดสีอิฐ (Chestnut Munia) ทำรังอยู่ในพงหญ้า โดยพ่อและแม่นกผลัดกันเข้าไปกกไข่
Canon EOS-1N RS เลนส์ EF 500 mm F4.5 1/60 วินาที f/4.5 ,
ฟิล์ม FUJI PROVIA 100 แฟลช Metz 64 CT4 ใช้ระบบ TTL ขาดัง Manfrotto 055

นกกระดี่ดสีอิฐทำรังบนกอหญ้าริมน้ำ บังไพรตั้งอยู่ตรงริมน้ำเช่นกัน รังของมันทำด้วยหญ้าแห้งสานกันอย่างดี มีช่องเข้าออกทางเดียว ภายในรังมองเห็นนกตัวหนึ่งเฉพาะปากที่มีสีขาวเท่านั้น หลังจากตั้งกล่องเรียบร้อยแล้ว ผมก็รอเวลาที่นกอีกตัวจะกลับมาเพราะนกกระดี่ดสีอิฐทั้งตัวผู้และตัวเมียจะสลับกันกกไข่ ไม่นานนักนกตัวผู้ที่มีหัวสีดำและลำตัวสีน้ำตาลแดงแบบสีอิฐก็บินกลับมาโดยเกาะอยู่ที่ต้นหญ้าใกล้ๆ กระโดดไปมา จนมาหยุดอยู่ที่ปากรัง ผมเตรียมพร้อมอยู่แล้วจึงกดชัตเตอร์ถ่ายภาพทันที เสียงลั่นชัตเตอร์ดังๆ กันหลายครั้ง ทำให้มันยังไม่เข้ารัง หันหน้ามามองตรงที่บังไพรด้วยความสงสัย แต่ในที่สุดก็ยอมบินเข้าไปในรัง และนกอีกตัวก็บินออกมาซึ่งรวดเร็ว

มาก จนผมถ่ายภาพจับจังหวะการบินไม่ทัน

นกเป็ดผีเล็ก(Little Grebe)ขณะกลับเข้ารัง เพื่อรอคอยลูกนกตัวสุดท้ายออกจากไข่ โดยมีลูก
นกสองตัวติดตามอยู่ไม่ห่าง
Canon EOS-1N RS เลนส์ EF 500 mm F4.5 1/250 วินาที f/4.5 ,
ฟิล์ม FUJI PROVIA 100 , ขาตั้ง Manfrotto 055

นกเป็ดผีเล็กคือจุดหมายต่อไป และโชคที่วันนี้เป็นวันที่ลูกนกออกจากรังพอดี

" เมื่อวานออกไปตัวหนึ่งแล้วครับ คิดว่าตอนเช้าคงออกจากไข่อีกตัว เหลือไข่ฟองสุดท้ายน่าจะ
เป็นภายในวันนี้□"

คุณพนมบอกพร้อมกับขับเรือตรงไปยังรังของนกเป็ดผีเล็ก รังของนกเป็ดผีเล็กทำด้วยวัชพืชลอย
น้ำเช่น จอก แหน หรืออื่นๆ เท่าที่มันหาได้นามากองผสมรวมกัน วางไข่ครั้งละ 3-4 ฟอง ปีที่แล้ว
ผมถ่ายภาพนกเป็ดผีเล็กได้อย่างจุใจ แลในปีนี้อะไรที่จะได้ถ่ายภาพลูกๆ ของมันบ้าง

" ได้ยินเสียงลูกนกร้องไหมครับ"

คุณพนมพูดพร้อมกับยื่นไซนกที่เหลืออยู่บนรังเพียงใบเดียวมาให้ผมฟังเสียง

" เจียบ"

เสียงของลูกนกไข่ไต่ยีนอย่างชัดเจน ผมฟังเสียงนั้นอย่างตื่นเต้น เพราะไม่เคยเห็นและไต่ยีนมาก่อน จากนั้นคุณพนมค่อยๆ วางไข่กลับไปที่รัง □ ข้างหน้าปิดให้มิดชิดนะครึบ โผล่ออกมาเฉพาะเลนส์เท่านั้น □ คุณพนมย้ำอีกครั้ง เหมือนกับการช้ถ่ายภาพในบังไพรอื่นๆ เพราะหากพ่อนกหรือแม่นกมองเห็นเราช้มอยู่ในบังไพร มันจะไม่ยอมเข้าใกล้รังจนกว่าจะเห็นว่าปลอดภัยจริงๆ เท่านั้น

หลังจากเฝ้ารออยู่ร่วมครึ่งชั่วโมง นกเปิดฝัตัวหนึ่ง ก็ว่ายกลับมาที่รัง โดยว่ายวนเวียนไปมา พร้อมกับสังเกตสิ่งผิดปรกติรอบๆ สักพักใหญ่ก็เดินขึ้นไปบนรังและขยับปีกถี่ๆ เพื่อสลัดน้ำออกไป ลูกนกสองตัวที่ช้กอยู่ไต่ปีกร่วงหล่นลงมา หน้าตาน่ารักมาก ลำตัวมีลายขาวสลับดำ เมื่อแม่นกนั่งลง กไข่มันรีบช้กเข้าไปอยู่ไต่ปีกทันที ผมถ่ายภาพต่อเนื่องเป็นระยะๆ จนหมดฟิล์มไปถึงสี่ม้วน โดยไม่ต้องช้แฟลช เพราะแสงแดดขณะนั้นแรงมาก ได้ความเร็วช้ดเตอร์ถึง 1/250 วินาทีที่ f/4.5

แม้ช้เวลาเพียงหนึ่งวันจะดูไม่มากนักสำหรับทริปถ่ายภาพ โดยเฉพาะการถ่ายภาพนก แต่สำหรับบังพรเพ็ดแห่งนี้ หนึ่งวันเราจะไต่ถ่ายภาพตลอดทั้งวัน ไม่ว่าจะนั่งเรือตระเวนถ่ายภาพไปรอบๆบึง หรือการช้ถ่ายภาพนกในบังไพร (นกน้ำส่วนใหญ่อำรังช้วงฤดูฝน) และหนึ่งวันในบังไพรของผมครั้งนี้ช้ฟิล์มไปกว่ายี่สิบม้วน พอๆกับทริปถ่ายภาพบางทริปที่ช้เวลานับสิบวันทีเดียว และหากคุณชอบการถ่ายภาพนกหรือดูนก ไม่ควรพลาดกับการเดินทางไปบังพรเพ็ด โดยเฉพาะช้วงฤดูหนาวเช่นนี้ จะไต่พบกับนกต่างๆ มากมาย นับร้อยชนิดทั้งนกประจำถิ่นและนกอพยพ